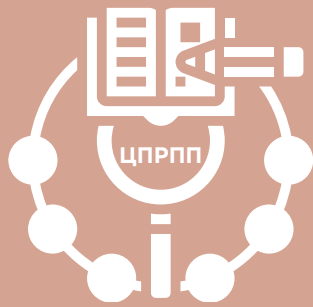

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

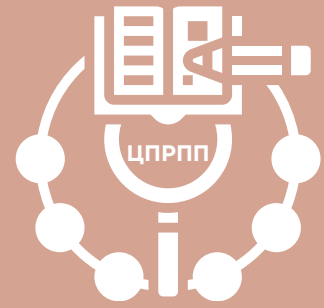
*Брошура до Типової програми підвищення
кваліфікації керівників і педагогічних
працівників центрів професійного
розвитку педагогічних працівників*

2023

ЗМІСТ

- 1 Психологічна підтримка: визначення, мета, завдання та напрями
- 2 Психолог центру: функції та напрями діяльності
- 3 Зміст професійної діяльності психолога центру
- 4 Типові ситуації звернення педагогів до центрів щодо психологічної підтримки
- 5 Завдання для самодіагностики
- 6 Корисні ресурси

Передмова

Серед завдань центру професійного розвитку педагогічних працівників (далі – центр) є надання педагогам психологічної підтримки [1]. Найбільш актуальними напрямками такої підтримки є підвищення стійкості педагогічних працівників до фізичних і психологічних навантажень, адаптації до змін в умовах професійної діяльності, що пов'язані з воєнним станом. Відповідно до професійних стандартів важливе місце в структурі психологічної підтримки займають питання з удосконалення психологічної компетентності педагогів у взаємодії з дітьми та батьками, колегами, керівництвом.

Надавати психологічну підтримку в різних формах, включаючи консультаційні послуги, групові/індивідуальні обговорення, психологічну просвіту та інформування мають всі фахівці центрів, проте особлива роль відводиться психологам. Функціональні обов'язки психологів центрів не дублюють обов'язки практичних психологів закладів освіти, оскільки спрямовані саме на психологічну підтримку професійного розвитку педагогічних працівників громади.

У запропонованих матеріалах ви знайдете інформацію щодо змісту, основних характеристик та особливостей організації психологічної підтримки педагогічних працівників.

Важливо пам'ятати, що педагогічні працівники мають право на турботу про свій добробут та ментальне здоров'я, і що психологічна підтримка від фахівців центрів може допомогти їм продовжувати виконувати свою роботу ефективно та з ентузіазмом.

1. Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників від 29 липня 2020 р. №672 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>

1. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА: ВИЗНАЧЕННЯ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ

Психологічна підтримка педагогічних працівників фахівцями центрів – це форма цілеспрямованих дій консультантів та психолога центру, що сприяють професійному розвитку педагогів, відновленню їхньої емоційної рівноваги, підвищенню адаптивності до умов реалізації власної професійної кар'єри та розкриттю особистісних можливостей і ресурсів.

Мета психологічної підтримки:

- психологічне забезпечення професійного розвитку педагога на всіх етапах його становлення та самореалізації;
- попередження розвитку професійних деструкцій;
- подолання психологічних бар'єрів і труднощів у професійному розвитку;
- сприяння попередженню конфліктних ситуацій у професійних взаєминах.

Основні форми надання психологічної підтримки:

- психологічне просвітництво;
- психологічне консультування;
- сприяння навчанню прийомам психологічної самодопомоги та технікам емоційної регуляції;
- інші індивідуальні та групові форми психологічної роботи.

Завдання психологічної підтримки педагогічних працівників

Психологічний супровід неперервного професійного розвитку педагогічних працівників

Розвиток психологічної компетентності педагогів

Профілактика професійного та емоційного вигорання педагогів

Подолання психологічних бар'єрів і труднощів професійного розвитку педагогічних працівників

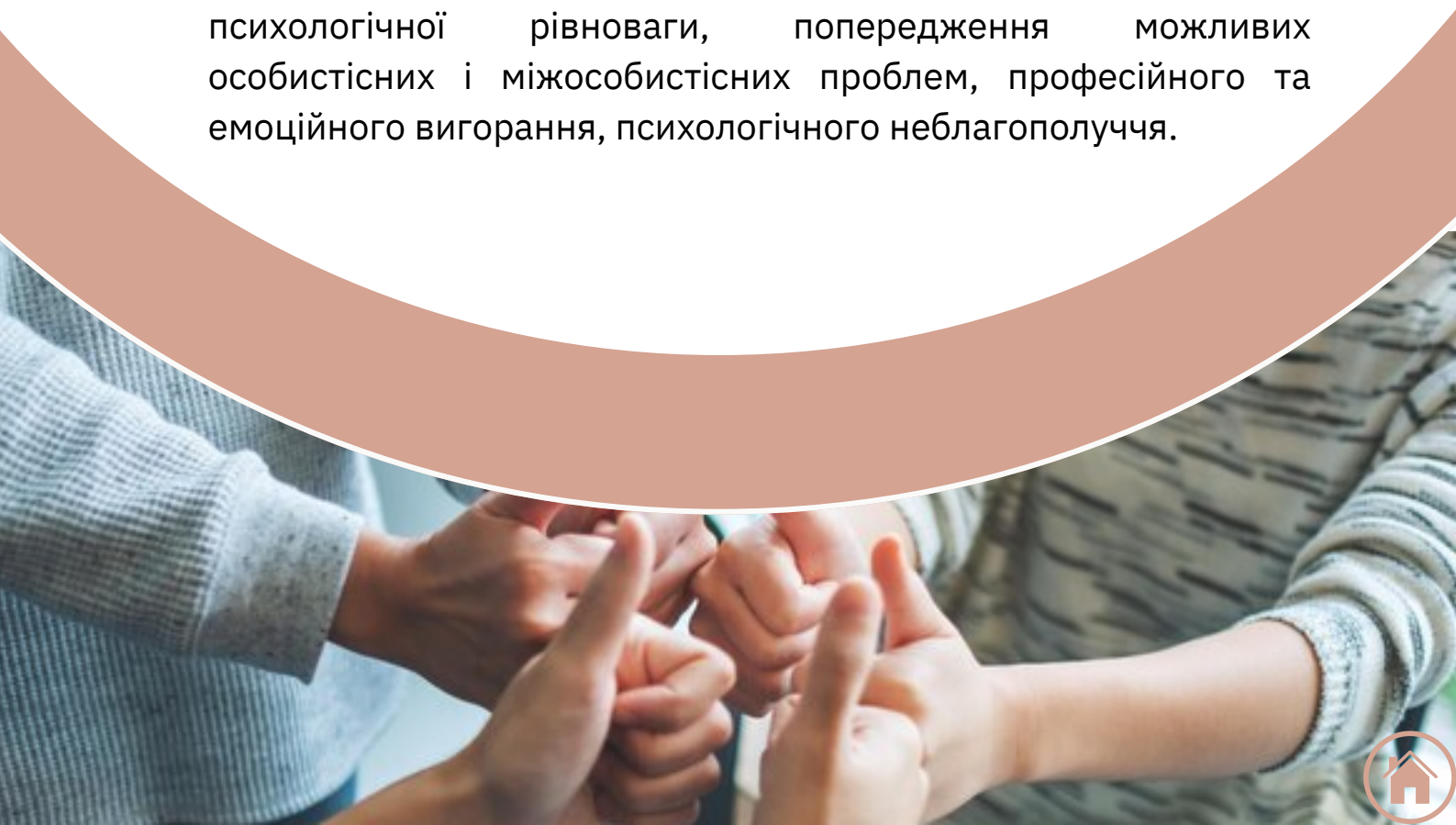
Розкриття потенційних можливостей педагогічних працівників щодо професійного розвитку

Ресурсна підтримка підвищення кваліфікації педагогічних працівників із психологічних напрямів

Основні напрями психологічної підтримки педагогічних працівників у центрі:

- **психологічна діагностика** – вивчення запитів та потреб педагогічних працівників з питань психологічного супроводу професійного розвитку;
- **психологічне консультування** – надання допомоги педагогічним працівникам у їхньому самопізнанні, формування та підтримка адекватної самооцінки, сприяння адаптації в реальних життєвих та професійних умовах, формування ціннісно-мотиваційної сфери, подолання кризових ситуацій і досягнення емоційної стійкості, що сприяють безперервному особистісному зростанню і саморозвитку;
- **психологічна просвіта** – інформування педагогічних працівників щодо потреби розвитку їхньої психологічної компетентності та психологічної культури;
- **психологічна профілактика** – система заходів, спрямованих на психологічний розвиток особистості педагога, збереження психологічної рівноваги, попередження можливих особистісних і міжособистісних проблем, професійного та емоційного вигорання, психологічного неблагополуччя.

2. ПСИХОЛОГ ЦЕНТРУ: ФУНКЦІЇ ТА НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Трудові функції психолога центру

інформативна, консультативна, організаційна, координаційна, наставницька, інтервізійна.

Принципи діяльності психолога центру

науковість, цілісність і наступність, професійна компетентність та відповідальність, індивідуальний підхід, доступність, міждисциплінарність, комплексність і системність, добровільність, людиноцентризм та партнерство, конфіденційність, дотримання норм професійної етики.

Основні напрями діяльності психолога центру

- сприяння підвищенню психологічної компетентності педагогічних працівників закладів освіти;
- ресурсна та інформаційна підтримка розвитку психологічної компетентності педагогічних працівників;
- координація та психологічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників;
- організація просвітницької роботи серед педагогів з питань ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу;
- здійснення профілактики професійного вигорання педагогів.

3. ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА ЦЕНТРУ

Психологічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти.

Підготовка та підбір матеріалів з питань психологічної підтримки педагогічних працівників, формування бази даних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників із психологічної тематики задля подальшого їх оприлюднення на вебсайті центру.

Співпраця з установами (закладами), громадськими організаціями з питань психологічної підтримки педагогічних працівників.

Психологічний супровід професійної діяльності новопризначених педагогів закладів освіти та педагогів-інтернів.

Організація та проведення консультування педагогічних працівників відповідно до цілей і завдань системи освіти, зокрема з питань:

- планування та визначення траєкторії їхнього професійного розвитку;
- збереження ментального здоров'я педагогічних працівників;
- впровадження інклюзивного підходу до навчання здобувачів освіти;
- вдосконалення навичок ненасильницького спілкування, як превенції безконфліктної комунікації;
- формування в педагогічних працівників навичок стресостійкості та життєстійкості.

Напрями та зміст діяльності психолога ЦПРПП не мають дублювати роботу практичного психолога закладу освіти. Психолог центру працює виключно з педагогічними працівниками громади і забезпечує психологічну підтримку їхнього професійного розвитку.

4. ТИПОВІ СИТУАЦІЇ ЗВЕРНЕННЯ ПЕДАГОГІВ ДО ЦЕНТРІВ ЩОДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

Кризова ситуація

- не знають, як поступити в певній ситуації;
- знають, як вирішити проблему, але шукають підтримки;
- вичерпані ресурси для самостійного вирішення професійних труднощів.

Професійна адаптація

- не розуміють професійну ситуацію;
- не знають, як інтегруватися в нове соціальне та професійне середовище;
- знають, як інтегруватися, але шукають підтримки.

Професійна “самотність”

- відсутність однодумців;
- прагнення до спілкування;
- цікавість;
- бажання «кинути виклик».

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

Завдання 1. До центру звернулася вчителька з проханням про консультацію. Її проблема полягає у тому, що вона нещодавно переїхала в місто і розпочала роботу в новій школі. На її думку, педагоги цієї школи неохоче спілкуються з нею, оскільки вона деякий час проживала на окупованій території.

Запропонуйте психологічну підтримку для педагога.

Завдання 2. За результатами опитування педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, в яких планується відкриття інклюзивних груп, було визначено, що багато хто відчуває страх перед роботою з дітьми з особливими освітніми потребами.

Запропонуйте психологічну підтримку для педагогів цього закладу.

Завдання 3. У процесі консультування директора школи в центрі з'ясувалося, що у нього виникають труднощі із впровадженням інновацій в закладі, оскільки окремі педагоги не підтримують його ідей. Цим педагогам не цікаві нові технології, вони втратили інтерес до навчального предмета, який викладають.

Запропонуйте психологічну підтримку для директора школи та педагогів цього закладу, які мають синдроми професійного вигорання.

Тестові завдання

1. На що має опиратися консультант або психолог центру при визначенні тематики консультацій для педагогічних працівників із психологічного напрямку?

- а) на власний рівень психологічних знань;
- б) на запити педагогічних працівників;
- в) на тенденції розвитку освітньої галузі.

2. Які функції не належать до професійних функцій психолога центру?

а) інформативна;	є) модеративна;
б) консультативна;	ж) тренерська;
в) організаційна;	з) супервізійна;
г) навчальна;	і) інтервізійна;
д) наставницька;	й) координаційна.

3. Яке з визначень найбільш повно характеризує психологічну підтримку педагогічних працівників фахівцями центрів?

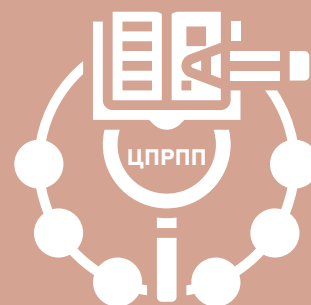
- а) форма цілеспрямованих дій консультантів та психолога центру, що сприяють професійному розвитку педагогів, відновленню їхньої емоційної рівноваги, підвищенню адаптивності до умов реалізації власної професійної кар'єри та розкриттю особистісних можливостей і ресурсів;
- б) вид психологічного супроводу педагогічних працівників, спрямований на надання їм допомоги щодо самопізнання, формування адекватної самооцінки та адаптації до професійних умов, розвитку ціннісно-мотиваційної сфери, подолання кризових ситуацій і досягнення емоційної стійкості, що сприяють безперервному особистісному та професійному зростанню і саморозвитку;
- в) система заходів, що спрямована на упередження порушень психічного здоров'я педагогічних працівників, своєчасне усунення та запобігання передумов виникнення психологічних бар'єрів професійного розвитку, профілактику конфліктних ситуацій у педагогічних колективах.

6. КОРИСНІ РЕСУРСИ

1. ЕКОСИСТЕМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ У СФЕРІ ОСВІТИ
2. Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів, надання соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства та торгівлі людьми
3. Організовуємо діяльність центру : посібник для центрів професійного розвитку педагогічних працівників / Н. Кипиченко, О. Король, О. Федоренко. Київ, 2022. 88 с.
4. Професійний стандарт “Практичний психолог закладу освіти”
5. Сміливі навчати: практичний poradnik для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти / уклад. Аносова А. В., Петушкова Л. А. Київ: Навчай для України, 2023. 56 с.

uiro.sektorprofrozvitok@gmail.com

uied.org.ua

вул. Митрополита Василя Липківського,
36, 03035, Київ, Україна

Матеріали цієї публікації можуть вільно використовуватись за умови такого покликання:

Стягунова О. Психологічна підтримка педагогічних працівників: брошура до Типової програми підвищення кваліфікації керівників і педагогічних працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Київ. УІРО. 2023. 14 с.

